

Nr 58.

Av herr **Wahlmark**, om pension och understöd åt preparatorn vid Sveriges geologiska undersökning G. N. Larssons änka och minderåriga barn.

Sveriges geologiska undersökning översände den 6 april 1933 till Konungen följande underdåniga skrivelse:

»Till Konungen.

Då Sveriges geologiska undersökning från och med år 1910 överfördes på ordinarie stat, upptogos som ordinarie befattningar förutom den vetenskapligt utbildade staben endast en förste vaktmästare och en vaktmästare, under det att preparator och ritarpersonal bibehöllos som icke-ordinarie befattningshavare. Någon annan förändring i detta avseende har ej sedan dess ägt rum, än att i samband med Undersökningens flyttning till lokalerna vid Riksmuseet ytterligare en ordinarie vaktmästarebefattning tillkommit från och med 1915. Beträffande flera av nyssnämnda icke-ordinarie befattningar gäller dock, att behovet av dem är av så permanent natur, att de helt visst skulle hava uppförts på ordinarie stat, därest verkets organisation på senare tid blivit föremål för statsmakternas prövning. I alldeles särskild hög grad gäller detta om preparatorstjänsten som är ständigt oundgängligen behövlig för fortgången av verkets arbeten.

Den 21 sistlidne mars avled preparatorn Gustaf Napoleon Larsson i en ålder av 40 3/4 år. Sedan den 1 januari 1918 hade han varit anställd som preparator vid Undersökningen, vilken befattning vid nu gällande avlösningsreglementes ikraftträdande hänfördes till 10 lönegraden för e. o. befattningshavare. Dessförinnan tjänstgjorde han under åren 1908—1916 som vaktmästarebiträde vid Uppsala universitets kemiska institutioner och åren 1914—1917 som laboratoriebiträde vid de av numera professor Sven Odén med statsanslag bedrivna jordartsundersökningarna vid universitetets kemiska laboratorium.

Larssons arbete vid Undersökningen har hela tiden präglats av hög yrkeskicklighet, största nit och plikttrohet. Utom sin huvudsakliga arbetsuppgift att framställa bergartspreparat för mikroskopiska undersökningar, togs han i anspråk även för utförande av kemiska analyser. Särskilt må framhållas att han genom sinnrika förbättringar och anordningar förde den tidsbesparande maskinella framställningen av slipprov avsevärt framåt till stort allmänt gagn för den petrografiska forskningen.

Larsson efterlämnar vid sitt frånfälle sin hustru Blenda Ella Hulda Isabella Larsson, född den 14 mars 1905 samt makarnas barn Harriet Ulla Britta född 13 december 1924 och Maud Blenda Monika född 6 februari 1930. Då den befattning preparator Larsson innehade, trots dess sedan flera årtionden ådagalagda nödvändighet för Geologiska undersökningens verksamhet, ej blivit uppförd på ordinarie stat, har det ej varit möjligt för honom att genom inträde i Civilstatens änke- och pupillkassa tillförsäkra sina efterlevande nödortvtig bärning. Såsom framgår av bilagda avskrift av bouppteckning utgör behållningen i boet endast 448 kronor 29 öre.

Fru Larsson lider sedan lång tid av sjuklighet och är enligt bifogade läkarintyg f. n. oförmögen att försörja sig och även för framtiden beräknas hennes arbetsförmåga vara i högsta grad nedsatt. De efterlevande befinna sig således för sitt uppehälle i ett oavvisligt behov av omedelbar hjälp, och det synes särskilt med hänsyn till Larssons långa och synnerligen förtjänstfulla arbete i statens tjänst rättmätigt och rimligt, att dessa beredas understöd av statsmedel.

Sveriges geologiska undersökning får sålunda i underdånighet anhålla, det Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå innevarande års riksdag att bevilja en årlig pension åt preparator Gustaf Napoleon Larssons änka Blenda Ella Hulda Isabella Larsson ävensom uppfostringsbidrag åt makarnas barn Harriet Ulla Britta och Maud Blenda Monika, räknat från den 22 mars 1933. Med hänsyn till familjens nödställda belägenhet får Undersökningen vidare föreslå att pensionsbeloppet och uppfostringsbidragen ej må beräknas lägre än vad som skolat utgå, därest Larssons befattning varit av ordinarie natur.

Stockholm den 6 april 1933.

Underdånigst

Axel Gavelin.

• /K. E. Sahlström.»

Kungl. Maj:ts beslut med anledning av denna skrivelse tillställdes statskontoret och var av följande lydelse:

»Till Statskontoret.

Gustaf etc.

I skrivelse den 6 april 1933 har Sveriges geologiska undersökning hemställt om beredande av understöd åt extra ordinarie preparatorn vid undersökningen Gustaf Napoleon Larssons änka, Blenda Ella Hulda Isabella Larsson, född Wetterlind, och makarna Larssons minderåriga döttrar, Harriet Ulla Britta, född år 1924, och Maud Blenda Monika, född år 1930.

Över ansökningen har infortrat utlåtande avgivits av statskontoret den 19 april 1933.

Kungl. Maj:t, som icke finner skäl bifalla ansökningen i vad den avser beredande av understöd åt makarna Larssons minderåriga döttrar, tillerkänner Blenda Ella Hulda Isabella Larsson ett årligt understöd av fyrahundrafyrtiofyra kronor från och med den 1 april 1933 under hennes återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, att av statskontoret utbetalas från allmänna indragningsstaten.

Detta meddelas statskontoret till kännedom och efterrättelse.

Stockholms slott den 30 juni 1933.

Gustaf.

/Ernst Wigforss.»

Av den till Konungen ställda ansökan om pension åt preparator Larssons änka framgår, att Larsson varit en för geologiska undersökningen utomordentligt värdefull tillgång. Han har där icke blott utfört ett av hög yrkeskicklighet och omsorgsfullhet präglat arbete med framställande av mikroskopiska preparat för bergartsundersökningar utan även tagits i anspråk för rent vetenskapliga uppgifter i och med att han anförtrots utförande av kemiska analyser. Men dessutom — och vilket synes vara av bestående värde för den petrografiska forskningen — har Larsson som uppfinnare gjort vetenskapen stora tjänster genom »sinnrika förbättringar och anordningar» som fört »den tidsbesparande maskinella framställningen av slipprov avsevärt framåt».

Under beaktande av dessa förhållanden och att Larsson från sina tidigaste år uteslutande varit i statens tjänst samt att hans efterlevande äro fullständigt utblottade och urständsatta att försörja sig synes det mig orimligt att den kommun, där de äro bosatta, skall omhändertaga deras huvudsakliga försörjning. Ty klart är ju att med ett blott statens understöd av 444 kronor om året så måste ske. För den efterlevande familjen olyckliga omständigheter hava medfört, att den befattning, Larsson innehaft, icke gjorts till ordinarie. Dessa omständigheter böra dock icke få medföra att de efterlevande av staten ställas på så gott som »bar backe» varför jag inför riksdagen tillåter mig förnya den anhållan Sveriges geologiska undersökning gjort till Kungl. Maj:t — vilken Kungl. Maj:t blott delvis bifallit — varigenom icke blott understödsbeloppet till änkan skulle kunna bliva högre utan även uppfostringsbidrag till barnen erhållas, nämligen

att riksdagen måtte bevilja en årlig pension åt preparatorn Gustaf Napoleon Larssons änka Blenda Ella Hulda Isabella Larsson ävensom uppfostringsbidrag åt makarnas barn

Harriet Ulla Britta och Maud Blenda Monika, räknat från den 22 mars 1933, samt att, med hänsyn till familjens nödställda belägenhet, pensionsbeloppet och uppfostringsbidragen ej må beräknas lägre än vad som skolat utgå, därest Larssons befattning varit av ordinarie natur.

Stockholm den 20 januari 1934.

C. P. Wahlmark.
